

ŽÁK

ŠKOLNÍ PEDAGOGIKA

PS 2018

DETERMINANTY NA STRANĚ ŽÁKŮ

- A) kognitivní (intelligence, schopnosti, styly učení aj.)
- B) afektivní (postoje, motivace, potřeby aj.)
- C) fyzické (pohlaví, věk aj.)
- D) sociální a sociokulturní (SES aj.)

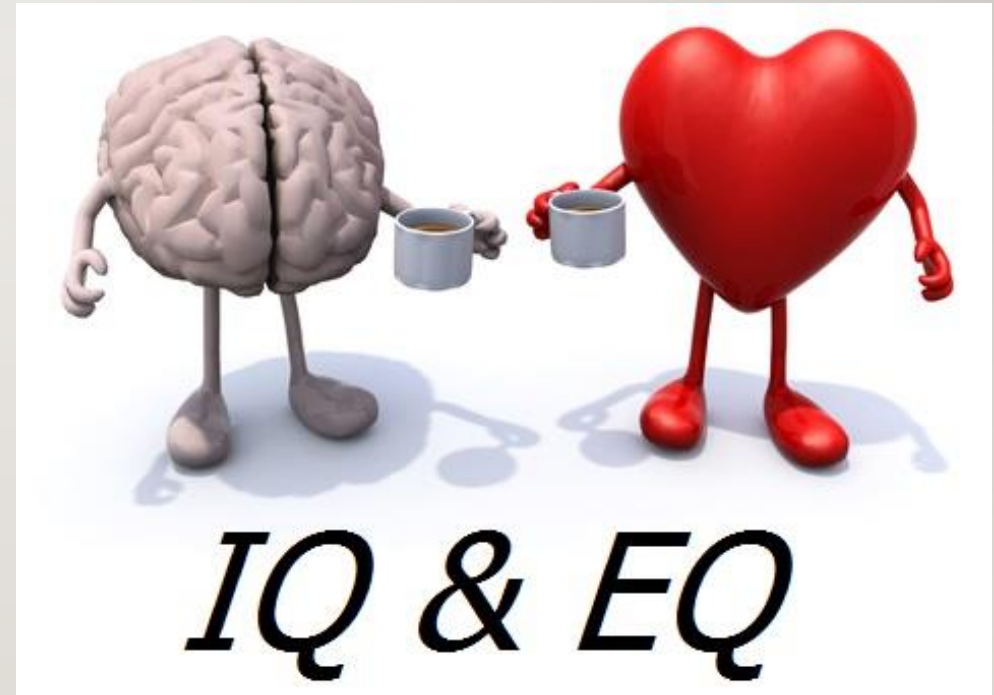
INTELLIGENCE

- Gardner: mnohočetná inteligence

1. Lingvistická (jazyková)
2. Logicko-matematická
3. Hudební
4. Vizuálně-prostorová
5. Tělesná (kinestetická)
6. Sociální (interpersonální)
7. Osobní (intrapersonální)

* 8. přírodní inteligence, 9. existenciální inteligence

Schéma teorie mnohonásobné inteligence

Zdroj: <http://deti.mensa.cz>

TEORIE MNOHONÁSObNÉ INTELIGENCE

Gardner, 1983

LINGVISTICKÁ (JAZYKOVÁ) INTELIGENCE

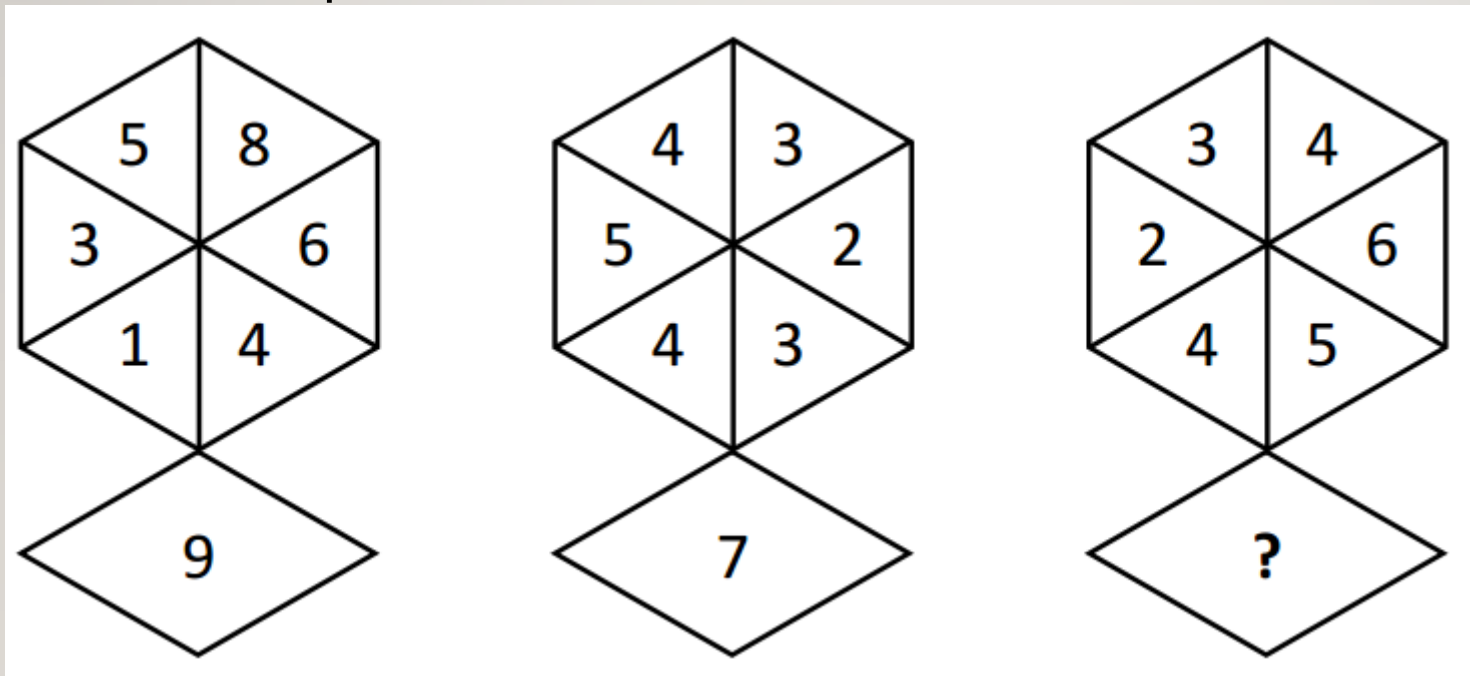
- Které písmeno na zdi chybí?

Ú	J	P	E	
L		P	N	O
Ě	M	V	Í	
Š	J	E	I	CH
V	N	É	?	

LOGICKO-MATEMATICKÁ INTELIGENCE

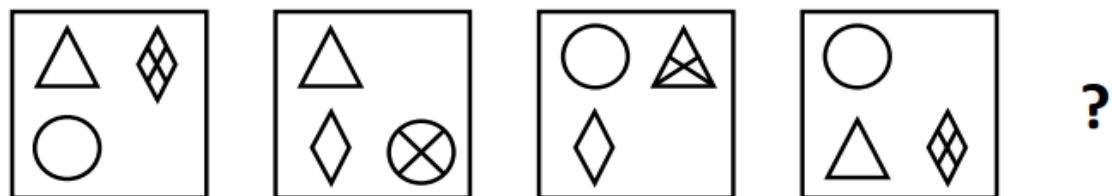

- Které číslo patří na místo otazníku?

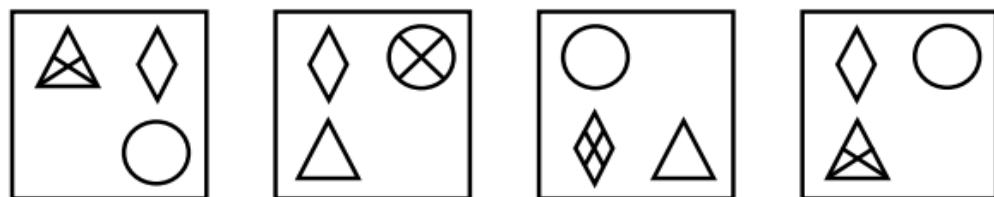

VIZUÁLNĚ-PROSTOROVÁ INTELIIGENCE

Kterým obrazcem pokračuje tato posloupnost?

A

B

C

D

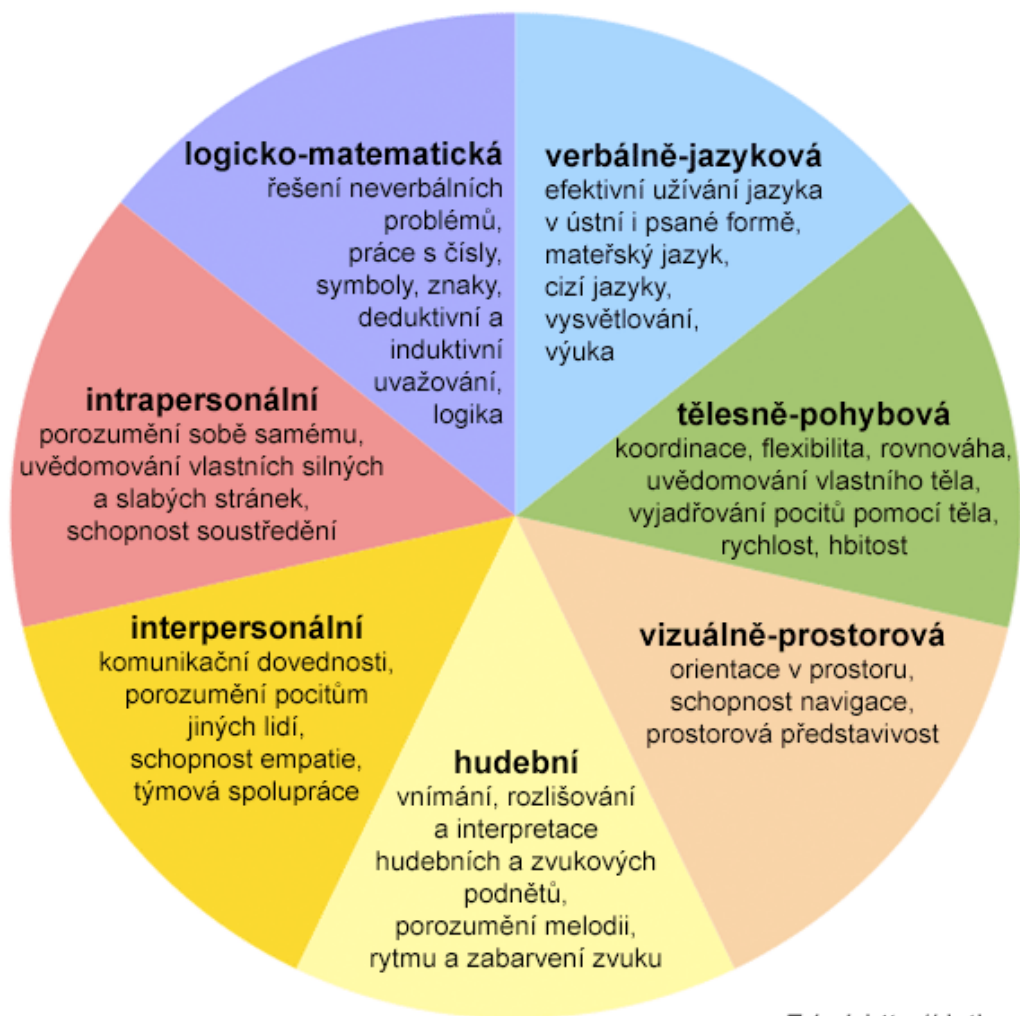

😊 ŘEŠENÍ

- Jazyková inteligence
  - „O“. Začněte písmenem Ú v levém horním rohu a postupujte po řádcích ob jedno písmeno. Až dospějete do pravého dolního rohu, vraťte se na druhé písmeno v prvním řádku a pokračujte dále opět ob jedno písmeno až na konec. Tak najdete rčení: „Úplně všechno je pomíjivé.“
- Logicko-matematická inteligence
  - „8“. Sečtete všechna čísla v šestiúhelníku a výsledek dělte třemi. Číslo, které takto získáte, patří do kosočtverce.
- Vizuálně-prostorová inteligence
  - „B“. Symbol s křížkem se vždy přesouvá do protilehlého rohu čtverce. Symbol, který dosud byl na tomto místě, se přesouvá na místo, které bylo zatím neobsazené, a křížek bere s sebou.

Schéma teorie mnohonásobné inteligence

Zdroj: <http://deti.mensa.cz>

ÚKOL

ÚKOLY A OTÁZKY PRO ROZVÍJENÍ JEDNOTLIVÝCH DIMENZÍ

DIMENZE INTELIGENCE	ÚKOLY PRO ROZVÍJENÍ JEDNOTLIVÝCH DIMENZÍ
Jazyková	Převyprávěj příběh vlastními slovy.
Logicko-matematická	Udělej si seznam hlavních bodů v logické posloupnosti.
Vizuálně-prostorová	Vytvoř myšlenkovou mapu.
Tělesně-pohybová	Vyjádři pomocí vlastního těla aktuální náladu.
Hudební	Jaké hudební nástroje jsi v písni zaznamenal?
Interpersonální	Jak by ses na jeho místě zachoval ty?
Intrapersonální	Kdy jsem se naposledy cítil jako hrdina?

Zdroj: vlastní

INTELIGENCE

- *Jsou intelektové schopnosti vrozené (dědičné), nebo se mohou zdokonalovat prostřednictvím školního vzdělávání?*
  - Fluidní vs. krystalická inteligence (Cattel)
  - Úroveň inteligence se mění „přirozeně“ s věkem (Eyseneck)
  - Teorie deficitu (Jensen)
- Inteligence dětí má důležitý vztah ke školním edukačním procesům a je v nějakém vztahu k sociokulturnímu profilu rodin žáků (Švanda, 1989).

SOCIÁLNÍ A JAZYKOVÁ DETERMINOVANOST VZDĚLÁVÁNÍ

- Podle různých výzkumů se podařilo prokázat, že na úroveň školní úspěšnosti má velký vliv *rodinné prostředí*, zejména *vzdělání rodičů*, dále *kulturní prostředí*, ve kterém se dítě vyskytuje, a v některých výzkumech i *ekonomická úroveň rodiny* (PISA, 2000, Matějů, Straková (2005), Straková, Greger (2013), Walterová et al., 2011).

DOPADY DIFERENCIACE VZDĚLÁVACÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ V POVINNÉM VZDĚLÁVÁNÍ NA VÝVOJ NEROVNOSTÍ VE VÝSLEDKÁCH ŽÁKŮ V ČR PO ROCE 2000

Straková, J. (2010).

BERSTEINOVA TEORIE DETERMINOVANOSTI VZDĚLÁVÁNÍ

- Školní úspěšnost žáka závisí na tom, v kterém sociokulturním prostředí rodiny vyrůstal a který jazykový kód si osvojil (Bernstein).
- Omezený kód
  - Krátké, gramaticky jednoduché, často neukončené věty
  - Časté užívání spojovacích výrazů (no tak, prostě, teda)
  - Malý výskyt vedlejších vět, omezené užívání adjektiv aj.
- Rozvinutý kód
  - Gramatická správnost a logické uspořádání výpovědi
  - Četné a rozvinuté vedlejší věty
  - Velká frekvence předložek vyjadřujících časové a prostorové vztahy
  - Vysoká frekvence zájmena „já“, vysoká frekvence užívání hodnotících adjektiv aj.

GENDEROVÉ ASPEKTY VE VZDĚLÁVÁNÍ

- Jarkovská, L., Lišková K. (2008). Genderové aspekty českého školství.
  - Dívky jsou hodnoceny za pilnost a memorování: „*našprtala se*“
  - Chlapci jsou chváleni za intelektuální výkony: „*pochopil*“
    - Viz *ELF*
- Drexlerová, A. (2017). Kluků je škoda, holky na to nemají: genderové aspekty v hodnocení nejslabších žáků třídy.
  - <http://cpvuhk.cz/wp-content/uploads/2017/09/Sborn%C3%ADk-anotac%C3%AD-%C4%8CAPV-web.pdf>
- POZOR NA SEBENAPLŇUJÍCÍ SE PROROTCTVÍ (Pygmalion efekt, Golem efekt)

UČEBNÍ STYL

- Učební styl = svébytné postupy při učení
- Učební styl popisuje vlastnosti žáka z hlediska toho, za jakých vzdělávacích podmínek je největší pravděpodobnost, že dojde k zamýšlenému učení. Učební styl popisuje, jak se žák učí, nikoli co se naučil (Hunt, 1979).
- Do velké míry souvisí s určitou smyslovou citlivostí – někdo lépe vnímá psané slovo, někdo mluvené, někomu vyhovuje manipulace s předměty
  - Vizualní, verbální nebo kinestetický typ

DĚLENÍ STYLŮ UČENÍ (ENTWISTLE)

- Povrchový styl
  - snaha absolvovat předmět s minimálním úsilím, tendence vyhnout se neúspěchu
  - Výsledkem je, že žáci chápou dané učivo jako soubor izolovaných informací, bez aplikace do praxe
- Hlubkový učební styl
  - Snaha porozumět učivu v širších souvislostech
  - Výsledkem jsou vědomosti dlouhodobějšího charakteru
- Utilitaristický styl (vypočítavý)
  - Snaha dosáhnout nejlepších známek za každou cenu

MOŽNOSTI DIAGNOSTIKY STYLŮ UČENÍ

- Pozorování žáků při učení
- Rozhovor se žáky o jejich učení
- Analýza produktů učení žáků (zápisky v sešitě, písemné a grafické práce, portfolio)
- Dotazník s výběrem nabídnutých odpovědí a posuzovacími škálami (Learning Style Inventory)
- Speciální počítačové systémy a programy zjišťující, jakým způsobem žák řeší problémové situace

Mareš, (1998)

ŠKOLA JAKO TÉMA ROZHOVORŮ MEZI RODIČI A DĚTMI (SMETÁČKOVÁ, 2011)

- Které zážitky žáci sdílejí se svými rodiči a jaký význam tomu přiřkládají?
  - Rodičovské právo na informace
  - O čem se reálně mluví a nemluví
  - Co bylo ve škole?

VIDEO

- <https://www.youtube.com/watch?v=q6FbVdIAm8E&t=1669s>

